

TORONTÁI

Ára: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel Beckserek, Obiliteva (Zápolya) u. 1
75 Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
para Sürögnycim: Torontál, Veliki Beckserek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 180 D | Negyedévre . 45 D
Félévre . . . 90 D | Havonta . . . 15 D
Hirdetések díjszabás szerint
Megjelenik naponta délben

Ára:
75
para

Gerhard Hauptmann.

„Ich habe mehr gesehen,
Als einst Menschen Seele je er-
fassen kann.
Und über Hyazinten-Meere geht
[mein Flug:
(Und Pippa tanzt.)

A legnagyobb élő költő ünnepli születésének hatvanadik évfordulóját. Az emberi mélységekbe alászálló és égi magasságokba felledülő lángészt köszönti az egész művelt világ, a lélek halhatatlan kutatóját, aki a művészet sugárözönével világít rá az isten legtitokzatosabb teremtményére, az emberre. Az ember mint probléma, ez a zárt világ, ez a mérhetetlen változatosság és egyúttal örök egyformaság sarkalja alkotásra, tüzei fehér izzásig ezt az egyedülálló költői lelket. Minden elevenen lüktető sora egy-egy *tourment de l'infini*, a vajdó szív jajkiáltása a megsejtett földöntuli felé. Örökké küzdő, örökké mély titkokat kereső elméje egybontakozik ki a maga döbbenetes nagyságában mint a legmagasabb hegyoromról látott, végtelen távlatokba olvadó fáj, amelyen a föld peremét az égboltozat ködös színei ölelik.

Gerhard Hauptmann sokan az újabb irodalom Goethejének mondják, holott valójában nem az. Az ő írásaiban hiába keressük a hellaszi életbelesesség derűjét, a kanti felegyemlézett gondolkodás zökkenés nélküli, boldog futását, a művészet komor, ünnepélyes és monumentális kiépítettségét. A „*Bahnwärter Thiel*” a proletárlélek vonagló, lihegő rajzát adja, a „*Vor Sonnenaufgang*” az iszákosság örökleteségének jajgató borzalma, az „*Einsame Menschen*” bölcs, lágy szívű és mégis kiméletlen Veckerat-ja az ember szakadozott egységének lélekző szobra, a „*Takácsok*” egy darab véres élet és a „*Ketzer von Soana*” a szerelem harsogó és zúgó ösereje. Gerhard Hauptmann nem ismer márványba merevült, fenséges művészetet, csak félelmes dinamikával dobbanó, alkotó és pusztító életet.

A „*Versunkene Glocke*” káprázatosan gazdag szimbolizmusát át- és átszövi az élet vérvörös fonala, a „*Hannele*” földi és mennyei utja pedig komor színű emberi bánatok mozaikköveivel van kirakva. „*Und Pippa tanzt*”, ez a tompa zúgásu, rapszodikus menetű, ködös lázalom a művészet sferikus magasságaiban lebeg és mégis valóság, mégis élet, zengő költészet és kiáltó igazság egyszerre.

Vigjátékai, a „*College Crampton*”, a „*Biberpelz*” ugyancsak a duzzadó élet, a groteszk emberi lényeg sugárzó dokumentumai. Molière és Gogoly élesen látó szeme villog a

hatalmasan kibontakozó eselekmény mögött, mint ahogy minden alkotása a mélységeket át- és átjáró tekintet, emberi szomorúságokon és kicsiny sorsokon elrévedező lelkületét árulja el.

Sokan szemére vetik, hogy művei nélkülözök a klasszicitás fenségesen nyugodt bevégettségét, a művészet olimpusi harmóniáját. De aki a csapongó, éles kiáltásokba fuló emberi életet a saját szíve meleg vérével festi, aki emberi tragédiákat hamisítatlan átélésben, a maguk eredeti lezajlásában örökít meg, annak messze távlatokba elívelő szárnyalását semmiféle aestetikai szabály meg nem kötheti, az mindenkor csak az örökké újból induló élet újból kezdő tolmácsa lehet. A „*Das bunte Buch*” előszavában a következő költői hitvallást teszi: „*Deiner Lieder Wurzel sei begründet im Weh der Erde, doch*

ihren Scheitel krönet Himmelsluft.” Ehhez a vallomáshoz Gerhard Hauptmann hű marad minden alkotásában. Küzködő, vergődő, az élet mérhetetlen khaoszában szabadon szárnyaló lelke a nyomorúság völgyéből hatalmas lendületben jut el a megismerés égi magasságáig.

Ezt a szellemi héroszt, Németország legnagyobb fiát, akinek vérző szíve hazája végzetes alkonyán a leáldozó nap biborszíneiben tündöklék és melegít, nemrégén a német politikai állam fejének akarták megválasztani. Gerhard Hauptmann nem lett a német köztársaság elnöke, de minden politikai aktus nélkül is benne él és benne testesül meg a német erő, mint ahogy benne testesül meg a német Génusz nem e földről való szépsége és gigantikus hatalma.

Borsodi Lajos dr.

Franciaország gazdasági uniót óhajt Ausztria és Magyarország között.

Wien, nov. 19.

Diplomáciai körökben arról beszélnek, hogy Franciaország Ausztria és Magyarország között gazdasági uniót szeretne létrehozni. A diplomáciai körök ezen értesülését megerősíteni látszik a párisi hivatalos színezetű „*Le Temps*” hosszú cikke Ausztria és Magyarország gazdasági fuziójáról. A *Temps* tudni véli azt, hogy a wieni osztrák-magyar kereskedelmi kamra legutóbbi ülésén résztvett Hantos Elemér volt magyar államtitkár is, aki a gazdasági unió érdekében szólalt fel és kijelentette, hogy „ha mindkét részről meg van a jóakarat, úgy a terv könnyen realizálható”. A *Temps* szerint az osztrák kormány is szimpatizál ezzel az eszmével és Seipel kancellár ennek megvalósítása érdekében akar mostan Budapestre menni.

A *Temps* a legjobban értesült és legkomolyabb lapok közé tartozik, így tehát ezen cikke megerősíteni látszik azt, amiről diplomáciai körökben már napok óta beszélnek. Mindamellett nem lehet megállapítani, hogy Franciaországot mi készítette erre az állásfoglalásra? Meglehet, hogy az a körülmény, hogy Mussolini kormányra került és Párisban attól félnek, hogy a cseh és az újjáéledt olasz imperializmus fel fogja osztani Ausztriát egymás között. A „*Popolo d'Italia*”, Mussolini miniszterelnök lapja — miként már jelentettük — nyíltan megírta azt, hogy Ausztria déli tartományából egy semleges alpesi ütköző államot kell létesíteni. A lap szerint Ausztria felosztásáról Schanzer, volt külügyminiszter és Benes, cseh külügyminiszter már tárgyaltak. Az olasz lap közlésére vonatkozólag a „*Der Abend*” című wieni estilap táviratilag Schanzer volt olasz külügyminiszterhez fordult és kérte annak megerősítését. Schanzer táviratilag válaszolt Rómából és ebben a táviratban kijelentette, hogy Velenében közte és Benes között szóba sem került Ausztria felosztása. Ellenkezőleg úgy Benes, mint az ő politikája teljesen megegyezett abban, hogy Ausztriát nem szabad felosztani.

Illetékes cseh részről szintén megcáfolják azt, hogy Benes és Schanzer Ausztria felosztásáról tárgyaltak volna. Ezen cáfolat ellenére is fennáll azon veszély, hogy az olasz és cseh imperializmus Ausztrián megosztzkodhatnak és valószínűleg ez indította a status quot oly nagyon féltő Franciaországot arra, hogy Ausztria és Magyarország gazdasági uniójának tervével foglalkozzék.

SZ. P.

A politikai helyzet.

A horvát blokk Beogradba jön. — A radikális- és demokrata-párt közötti ellentétek.

— A „*Torontál*” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 19.

Politikai körökben úgy tudják, hogy a horvát blokk tegnap Zagrebban ülést tartott, amelyen a Frank-párt kivételével elhatározták, hogy lemennek Beogradba és ott az ellenzéki csoportokkal szövetségbe fogják előkészíteni az új választásokat.

A kormánypártok általában a koalíció fenntartása mellett vannak, azonban a radikálisok közt meglehetősen antipátia nyilvánul meg

Davidovity csoportjával szemben, aki a radikálisok véleménye szerint nem teljesítette kellőképpen kötelezettségeit a radikális-párttal szemben. Davidovity és csoportja állandóan az ellenzékkel folytatnak tárgyalásokat és a különböző bizottságokban is folyton az ellenzékkel kooperál. Pasity és hívei közt az állapot kezd türethetlenné válni, úgy hogy a szakadás valószínűleg rövidesen megtörténik.

A rokkantak a király elé mennek.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 19.

A rokkantak országos szövetségének bizottsága tegnap délelőtt Beogradban ülést tartott, amelyen a rokkantak jelenlegi helyzetével foglalkoztak. A nagyszámú szónokok kivétel nélkül élesen ámadták a parlamentet, hogy a rokkanttörvényt negligálja, holott egyszerűen véget vethetne annak meghozatalával a rokkantak már-már türethetlenné váló helyzetének.

A bizottság hosszú vita után határozatlanul kimondotta, hogy a további várakozással felhagy s miután eddig is csak ígéretek kapott a kormánytól, magához a királyhoz fordul orvoslásért. Az audienca kieszközlésére Damjanovity tábornokot bízták meg.

Hír szerint a minisztertanács ma

tárgyalja le a rokkanttörvényt, aminek megtörténte után, parlament elé kerül a javaslat.

Mussolini újabb győzelme.

Páris, nov. 19.

Az olasz kamarában nagy érdeklődés mellett történt meg a szavazás a kormány programja felett. A kormány ellen szavaztak a szociálisták, a maximisták, a kommunisták és a szardíniai autonomisták. A szavazásban Facta volt miniszterelnök is részt vett. A szláv, a német képviselők és néhány katolikus képviselő tartózkodtak a szavazástól. A Mussolini-kormány így is óriási többséget kapott.

Róma, nov. 19.

Az olasz kamara, miután az állam költségvetését elfogadta, november huszonhatodikáig elnapolta üléseit.

Nehézségek a német kormány megalakításában.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, nov. 19.

A német kormányválságban újabb fordulat állott be. Cuno, a kormányalakítással megbízott miniszterelnök levelet írt Ebert köztársasági elnökhöz, amelyben értesíti, hogy a kormány megkonstruálása nehézségekbe ütközik. Az egyes pártok nemesak óhajokat, hanem indítványok formájába burkolt követeléseket terjesztettek elő. Többek között követelik, hogy az egyes kijelölt miniszterek más tárcát is átvehessenek és hogy maguk választhassák meg a miniszterséget. A feltételek nem olyanok, hogy munkaképes kabinetet lehessen alkotni és ezért Cuno a kormányalakításra szóló megbízatását visszahadja.

Ebert a levél vétele után magához kérte a pártvezéreket és este tíz óráig tanácskozott velük. Ebert felvette a kérdést, hogy a pártok hajlandók-e Cuno támogatni, hogyha a kormánytagokat a megbízott miniszterelnök választja. A polgári pártok hajlandóknak nyilatkoztak Ebert javaslatát elfogadni. A szocialdemokraták hétfőn válaszolnak a kérdésre. Hogyha utóbbiak válasza kedvező, Cuno kormánya megalakul.

Az angolok a haláraitelt görög államferfiak ér.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Athén, nov. 19.

A görög forradalmi törvényszék Gunnarisz volt miniszterelnököt és Damanis tábornokot állítólag halálra ítélte. Az athéni angol nagykövet felszólította a görög kormányt, hogy az ítéletet ne engedje végrehajtani, miután az angol kormány az elítéltek érdekében intervenciót fog.

Elég későn...

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, nov. 19.

Az osztrák kormány és a népszövetség delegátusai között létrejött megegyezés folytán a bankopres tovább működése megszűnt. A vegyes bizottság november végén ismét megkezdte a tanácskozásait, a melyen az Ausztriának nyújtandó kölcsönt garantáló államok is részt vesznek.

Megmérgezte magát egy kenyérrádrágító. Budapesti tudósítónk jelenti: A Mátyás Király-kávéház tulajdonosának a fiát kenyérrádrágítás miatt súlyosan megbüntették. Az ítélet hallatára az elítélt Pless Sándor veronállal megmérgezte magát. A mentők Pless Sándort eszméletre térítették és gyomormosást akartak végrehajtani, azonban Pless kijelentette, hogy nem mérget, hanem aspirint szedett be. Ezt azért vallotta, hogy öngyilkossága sikerüljön. A mentők erőszakos gyomormosást alkalmaztak. Pless tíz centigramm veronált ivott.

Az entente egységesen lép fel Lausanneban.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, nov. 19.

A lausanneba érkezett delegációk szorgalmasan készülődnek a konferenciára.

Egyiptomból több delegáció is érkezett és most azon vitatkoznak, hogy melyik küldöttség jogosult a konferencián részt venni. Arab és zsidóbizottságok is érkeztek. A kisállamok óriási programot akarnak a konferencia elé terjeszteni, a nagyhatalmak azonban megegyeztek abban, hogy aprólékos kérdések tárgyalásába nem bocsájtkoznak.

Páris, nov. 19.

A Havas-ügynökség értesülése szerint Curzon angol külügyminiszter Párisba érkezett, hogy a lausannei konferencia programját illetően Poincaréval tárgyaljon.

A francia és angol külügyminiszter megegyezésre jutott, hogy az entente Lausanneban egységesen jár el.

Franciaország beleegyezett abba, hogy a szövetségesek a békefeltételek biztosítására, a Dardanellákat is megszállják és egyéb biztosítékokat is követelnek a törököktől.

Miután a tanácskozáson az olasz párisi követ is részt vett és mindenhez hozzájárult, — a Mussolini, Poincaré és Curzon között tervezett konferencia elmarad.

Lausanne, nov. 19.

A keleti konferenciára kiküldött amerikai delegátusok kormányuktól megbízást kaptak, hogy a következő kérdések igazságos megoldására ügyeljenek.

A tengerek szabadságának és a kisebbségeknek védelme. Az amerikai jogok megőrzése és a kapitulációk tekintetében. Szabad gazdasági verseny a közel keleten.

Megszöktették a szultánt.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

London, nov. 19.

Amikor Rifat pasának bejelentették, hogy a szultán Konstantinápolyból elmenekült, a palotát katonai őrizet alá helyezte és a bejáratokat lepecsételtette. A szultán családtagjai a szövetséges csapatok oltalmát kérték.

London, nov. 19.

A szultán elmenekülése után Rifat pása tanácskozott a szövetségesek főmegbízottjaival és kijelentette, hogy nem vonja kétségbe a szövetséges csapatoknak azt a jogát, hogy Konstantinápolyba maradjanak, de a polgárok között a rend fenntartása a török csapatok dolga.

A tárgyalás alkalmával kom-

promisszum jött létre, hogy a szövetséges csapatok Konstantinápolyban a nem török lakosság védelmére szorítkoznak, máskülönben a rendről a törökök gondoskodnak.

Páris, nov. 19.

A francia fővárosi lapok a szultán menekülésében angol intrikát látnak. A hírlapok azt mondják, hogy Anglia a szultánt a későbbi beavatkozás jogáért — zálogkezes gyanánt magának biztosította. Azt is állítják, hogy a szultán nem önként hagyta el a palotáját, hanem az angolok a cirkáló hajóra való felszállásra kényszerítették. A szultán tulajdonképpen most inkább fogoly, mint ahogy eddig volt.

A becskeréki vásár csődje.

Pótvásár engedélyezését kérik az iparosok.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerék, nov. 20.

Szombat és vasárnap tartották meg ezidei utolsó, ugynevezett késő őszi országos vásárt, amely az ideán a pénteki városi ünnep miatt csak két napos volt. A novemberi vásár rendezési körülmények között, ha nem is a legnagyobb forgalmu, de mindenesetre egyike a legjelentősebb vásároknak, amelyre különösen a kisiparosok erősen számítanak.

A novemberi vásáron szerzi be a földműves osztály téli szükségletét, ilyenkor aratnak tehát a vásári kisiparosok: a szücsök, szabók, kalaposok, cipészek és bocskorosok. Legtöbbjük jóformán erre a vásárra bázisozza ekzsisztenciáját. Egész éven át csaknem kizárólag téli ruházatkészítéssel foglalkoznak, amelyeket aztán a késő őszi vásárra eladás végett kivisznek. Az ideán is erősen készülődtek a becskeréki kisiparosok a jömenetelű vásárra, míg a legutolsó héten megtudták, hogy a város ünnepe a vásár első napjára esik s emiatt az

ideán csak két napos lesz az; szombaton és vasárnapon. A városi tanács határozatát a „Torontál” még aznap közölte, azonkívül döböző utján a városban és a jegyzőségek révén a vidékkel is tudatták a tanács intézkedését, úgy hogy pénteken tényleg csak néhányan jöttek be Becskerekre.

A vásár eltolása nem lett volna nagy baj, ha egy mellékkörülmény nem játszik közbe. A debeljaicsai vásár ugyanis, amely tudvalegőleg nemesak a Bácság, hanem a Vajdaság legforgalmasabb vásárait is felülmúlja, a véletlenség folytán ugyanarra a napra esett mint a becskeréki. Ennek tulajdonítható, hogy a vidékiek elkerülték Becskereket, ahol az ünnep miatt csak szombaton kezdődött a vásár és Debelyácsára mentek.

Minden bajt betetőzött a szombatvasárnapon kedvezőtlen, esős időjárás, mely megadta a haláldöfést a becskeréki vásárnak. Vidékiek nem jöttek be, a helybeliek is otthon maradtak. — a vásártér pedig teljesen csendes, kihalt hétköznapi képet mutatott.

A vásár csődje súlyosan érinti a várost, amely jelentékeny jövedelemtől esett el. Még inkább sújtja a

kisiparosokat, akik raktáron heverő készleteikkel tanárestalanul várják a biztos tönköt.

Értesülésünk szerint az érdekelt kisiparosság most oly értelmű mozgalomra készülődik, hogy a belügyminisztérium engedélyezzen pótvásárt. A pótvásárt a lehetőséghez képest még e hó végén tartanák meg.

HIREK

Eljegyzés. Nagy Erzsike és Czárán P. János Veliki Beeskerek, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Kernné Végh Vilma új könyve. Kernné Végh Vilma, az illusztris író, aki a „Napnyugta” című érdekes prózavű darabjával nemrég nagy sikert ért el, új darabot írt, amelynek címe: „A betörő”. A három felvonásos, gazdag színjáték most van sajtó alatt és legközelebb könyvalakban megjelenik. Végh Vilma ötletes, színes írásait a közönség régóta értékeli és szereti és így előre megjósolható, hogy legújabb műve is széles körökben újabb elismerést fog hozni írójének. A könyvre megjelenése után még visszatérünk.

Fegyelmi eljárást indítottak a panesevoii államügyész ellen. Panesevoról jelentik: A novisadi semmitőszék fegyelmi eljárást indított Milasinovity Iván panesevoii államügyész ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. A semmitőszék részéről Mártly Rafó semmitőszéki bíró vezeti az eljárást.

Áthelyezték a főposta telefonfülkéit. Örvedetes új rendszerrel lepte meg a közönséget a becskeréki postafőnök. A telefonbeszélgetésekre szolgáló fülkék ugyanis eddig a postaépület emeletén voltak s ugyanott végezték a felek a beszélgetések befizetését is. Most két fülkét levitetett a földszinti postaterembe, ahol azokat már fel is állították. A közönség kényelmi szempontból sokat nyert az új rendszerrel.

Szalay Jenő képkiallítása. Szalay Jenő az ismertevű kiváló velikai kindai festőművész képkiallítását a nagyközönség részére kedden délelőtt nyitja meg. A kiállításra kerülő pompás anyag, a nagybőbnát nagyobb művészi értéket képviselő alkotások előre is biztosítják Szalay megérdemelt nagy sikerét. A művész neve nem új előttünk, nem kell megküzdnie a közönség közönyével, mert hisz minden műpártoló és újságolvasó előtt ismeretes sűrűn hangzottatott neve. Az előre látható nagy siker is nem a közönség első biztatása, hanem csak elismerése és méltánylása egy kiváló magyar festőművésznek. Képei között változva vannak meleg tónusu esendéletek, művészi szemmel meglátott és felfogott tájképek és figurális rajzok, amelyeknek mindegyikét visszatükrözik a szakavatott festő mesteri keze. A kiállítás a Torontáli Kaszinóban lesz. Nyitva mindennap délelőtt 10—fél 1 óráig.

Korcsolyákat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

A ke...
uj hiva...
vity D...
egészsé...
sanitets...
a várm...
Jelena...
lyezte...
Idők...
gyülek...
az ott...
első ne...
a korn...
mivel...
szét ka...
res.
Az o...
sitése...
Grünber...
ber elej...
a magy...
határke...
A sz...
A Hava...
rint Lit...
népbizt...
Kataji...
Slavija...
8 órai k...
nagyobb...
Katalin...
a megh...
Belépőd...
ezuton...
tévedésb...
hogy ad...
helyiség...
A mag...
A II. E...
dása ide...
százéves...
holnap k...
Délelött...
Meselesz...
tartanak...
a Csuce...
ollalt hé...
szór kih...
nak lelep...
A magy...
lőja Hou...
tudósít...
nisztere...
tében H...
ahol besz...
zetről.
• Atuta...
a fent...
ertelmé...
pest, Ber...
többi kü...
Nagybe...
Veliki B...
épület. Te...
igazgató...
Koldus...
legszebb...
pok óta...
látható...
sen elko...
megindít...
garast bi...
zebeiből...
hőse” lett...
melyet...
holmi bér...
tűnt ugya...
szerint He...
egyik leg...
gével egy...
rendezett...
autója van...
zetési kérd...
keveredett...
ugyanis...
nemrégiben...
ból, amely...
lyen élvez...
rendőrség...
duló dzs...
rákadat...
ára, de...

A kerületi egészségügyi hatóság új hivatali helyisége. Dr. Kovacs-vity Dusan, a becskerek kerületi egészségügyi hatóság (Okružna sanitetska uprava) főnöke hivatalát a vármegye épületéből a Princessa Jelena part 5. számú házba helyezte át.

Idők jele. A Tanne im Harz nevű gyülekezetben (Braunschweigban) az ottani evangélikus lelkész a hét első négy napja alatt, mint munkás a kornbergi mézüzemben dolgozik, mivel mint lelkész, annak ötöd részét kapja, amit mint munkás keres.

Az osztrák-magyar határ véglegesítése. Seypel osztrák miniszterelnök Grünberg külügyminiszterrel december elején Budapestre utazik, hogy a magyar kormány delegációjával a határkérdések ügyében tárgyaljanak.

A szovjet új külügyi népbiztosa. A Havas-ügynökség értesülése szerint Litvinovot kinevezték külügyi népbiztossá.

Katalin-estély a Kaszinóban. A „Slavija”-sportegylet f. hó 25. én este 8 órai kezdettel rendezte ezidei első nagyobb szabású zártkörű mulatságát. Katalin-estélyt, melyre a rendezőség a meghívókat már szét is küldötte. Belépődíj 10 dinár. A rendezőség ezúton kéri fel mindazokat, akik tévedésből meghívót nem kaptak, hogy adják le címüket az egyleti helyiségben, a „Bristol”-szállóban.

A magyar aranybulla hét-száz éves. A II. Erdre magyar király uralkodása idején alkotott aranybulla hét-száz éves fennállásának ünnepsége holnap kezdődik Székesfehérvárott. Délelőtt az összes templomokban mise lesz, mise után diszközgyűlést tartanak a vármegyeházán. Déután a Causcos hegyen, ahol az aranybulla hét évszázaddal ezelőtt először kihirdették, emlékoszlopot fognak leleplezni.

A magyar miniszterelnök beszámolója Hódmezővásárhelyen. Budapesti tudósítónk jelenti: Bethlen gróf miniszterelnök husz képviselő kíséretében Hódmezővásárhelyre utazott, ahol beszámolót tart a politikai helyzetéről.

Atulások és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl** — **Nagybecskerek Takarékpénztár, Vélki Becskerek, Korona-szálló épület.** Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Koldus és bon viveur. Newyork legszebb utcája az 5. Avenue. Hónapok óta ott egy lábatlan koldus volt látható, aki kis kocsiján igen ügyesen elkoosizott az uton s valóban megindító látványával nem egy garast buvészkedik ki az arrajárók zsebeiből. Ez a koldus most a „nap hőse” lett és pedig oly pör kapcsán, melyet — a sofförje indított ellene holmi bér-differenciák miatt. Kitiűnt ugyanis, hogy a koldus, név szerint Hector Malone a Broadway egyik legjobb szállójában a feleségével együtt finom eleganciával berendezett lakosztályt bérel, pompás autója van és soffört tart, akivel fizetési kérdésben végzetes viszonyba keveredett. A bírósági tárgyaláson ugyanis megállapították, hogy nemrégiben tért vissza nyaralásából, amelyet egy előkelő fürdőhelyen élvezett. Ezen az alapon a rendőség érdeklődni kezdett a kolduló dzsentlemen után, s csakugyan ráakadt az 5. Avenue alamizsnárára, de az előkelően berendezett

szalonjában finom kövér Uponon-ját szíva, melyet briliánsokkal tele rakott ujjai között forgatott. Az egyik sarokban feküdtek az alumínium lábai. Ezekkel felszerelve, esténként elegáns öltözetben feleségétől elhagyta — a szállóbeliek vallomása szerint — lakását és valami mulatóban éjfélt után így is elszórakozott, ahol senki sem sejtette, hogy az előkelő bon viveur és az 5. Avenue koldusa egy és ugyanazon személy.

Elégettek huszonöt millió értékű öt dináros papírpénzt. A beogradi Narodna Banka és a pénzügyminisztérium delegátusai tegnap délután a beogradi villamtelep közelében a forgalomból kivont öt dináros papírpénzeket elégették el. A bankjegyek nyolcvanhárom ládába voltak becsomagolva és huszonöt millió dinár értéket képviseltek — amíg nem vonták ki a forgalomból.

Meggyorsították az igazságszolgáltatást.

Rövidesen feldolgozzák a járásbírói restanciát.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becserek, nov. 21.

A becskerek járásbíróiságon uralkodó bíróhiánnyal annakidején sürün foglalkozott a „Torontál” és több ízben statisztikát is közölt a mindinkább szaporodó restanciákról, amelyek illuzóriussá teszik a bíróságok működését. A nyolcszáz bűnügyi akta elintézéséhez ugyanis nem hónapok, hanem rendes körülmények között is egy év volna szükséges, mert a naponként beadott új ügyekkel állandóan növekszik a hátralék. A legtöbb esetben sürgősen kívánják a felek a pör elintézését, nem egy esetben pedig egyenesen súlyos anyagi érdekeket érint a bírói eljárás gyors lefolytatása. Ehelyett a felek azt tapasztalhatták, hogyha nem akarnak hónapokig várni, más úton kénytelenek ügyüket tisztázni s valamilyen egyezséget létesíteni.

A járásbírói létszám betöltésével ez az átmeneti idő megszűnt. Klenovsek Karlo, az új bűntetőbíró, a hivatalos idő alapos kihasználásával, de mindenkor a legnagyobb körültekintéssel tölti be funkcióját. Ennek köszönhető, hogy a restanciák száma nem hogy emelkedne, hanem napról-napra csökken. Azelőtt három-négy ügyet tárgyaltak le egy délelőtt, jelenleg pedig állandóan tizenegy per van kitiűzve egy-egy tárgyalási napra. Ilyen gyorsügymenet mellett, előreláthatólag a jövő év derekáig az összes restanciákat feldolgozzák.

A törvényszéken legutóbb csökkentették a tárgyalásokat. Ezideig háromszor volt hetente büntető tárgyalás, az újabb rendszer szerint pedig csak kétszer: hétfőn és szombaton. A törvényszéken különben is érthető a redukció, mert alig van visszamaradt bűnügy s meglehetősen gyorsan intézik el a bűnpereket.

A cionista-egylet kulturmatinéja.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becserek, uov. 19.

Szépszámu közönség töltötte meg a Kaszinó nagytermét vasárnap délelőtt, a cionista egylet első matinéja alkalmával. Első ízben lépett az egyesület a nyilvánosság elé egy matiné keretében s az ott elhangzott szép szavak, a jövő kulturkiépítésének beígért programja, a lelkes akarások öszinte, öt számon keresztül tapasztalt bizonyítékai sejtetik velünk ennek az agilis egyesületnek a jövőben történendő számottevő kulturális tevékenységét.

Fenyves Izsó, az egyesület elnöke nyitja meg pár szép szóval a matiné, rámutat az egyesület speciális kulturcéljaira, melynek elsősorban a zsidó eszme szolgálatában kell állania. Majd Dr. Neumann Gyula ül a felolvasóasztal elé s „A zsidók helye a világkultúrában” címmel egyszerű, keresetlen szavakkal, de pompás stílizálású, alapos tanulmányokat igénylő felolvasásában világitotta meg elmúlt koroknak a zsidósággal összefüggő jeleneteit. Ez a tanulmány volt egyszerűsége a karaktere, a gerince is a matinének. Kohn Ignác urasszony Stolz: Cigánydalát énekelte szintén zenekari kísérettel. Nem tulnag hangjával is mintha spórolt volna kisse. Érzelmes énekével elért jelentős sikerét csak fokozná, ha bátrabban adná ki a hangokat, legalább is olyan bátran, mint amilyen bátran a dobogóra kiállott. Két zenekari szám egészítette ki a szépen sikerült matiné.

Revertera gróf nyilatkozik a „Torontál”-nak IV. Karoly meghiusult küönbeke kísérleteiről.

A „Torontál” zürichi tudósítójától.

Zürich, nov. 19.

A hetekben jelentek meg Schwarz német generális emlékiratai a világháboru idejéből. Schwarz generális a sorok között sejtetni engedi, hogy a háboru folyamán Károly meg akarta szegni a hűséget Németországgal szemben és Revertera gróf közvetítésével 1917 nyarán különbéke ajánlatot tett Franciaországnak. Erről a nevezetes akcióról ma alkalmam van Revertera gróf érdekes nyilatkozatát közölni.

— A háboru negyedik évében, 1917 nyarán — kedte elbeszélését Revertera gróf — családi ügyek elintézése céljából hosszabb ideig Freiburgban tartózkodtam. Néhány nappal Freiburgba való érkezésem után felkeresett egy semleges államférfiu és közölte velem, hogy IV. Károly igen örülne, ha nekem sikerülne összeköttetést létesítenem közötté és a francia kormány között. Mivel az ügynek nem tulajdonítottam komoly jelentőséget, kitérő választ adtam. A semleges politikus azonban több ízben felkeresett és sürgetett, mire az a meggyőződés érlelődött meg bennem, hogy itt komoly szándékról van szó. Jelentést tettem tehát IV. Károlynak, aki Czernin gróf külügyminiszterrel való tanácskozása után

azt a parancsot küldte nekem, hogy egy megnevezett francia megbízottal vegyem fel az összeköttetést. A francia megbízottal, Armand gróffal való első megbeszélésem nagy csalódást hozott. Armand gróf Ausztria-Magyarország különbékéjéről beszélt, viszont igaz, hogy a legkedvezőbb békefeltételeket helyezte kilátásba. Mikor erről IV. Károlynak jelentést tettem, ő azt válaszolta, hogy bármennyire óhajtja is a békét, ez az óhaja tárgytalan, mivel Németországnak adott szavát nem akarja megszegni. Mindazonáltal meghagyta, hogy ne ejtsem el a már felvett fonalat és igyekezzek olyan tárgyalási alapot szerezni, amelyet Magyarország is elfogadhat. Armand gróf Párisban végre olyan tárgyalási alapot eszközölt ki, hogy Anglia és Franciaország előbb a monarchiával köt békét, de azután megkezdje a tárgyalásokat Németországgal is. Károly ebbe sem akart belemenni, hanem azt követelte, hogy Németország már az első tárgyaláson is részt vegessen. Páris végre ebbe is belement. Most következett a nehezebbik feladat: a feltételek megállapítása. Több napi eszmecsere után a francia és angol kormányok a következő feltételeket terjesztették elő:

A) Belgium tejes visszaállítása.
B) Németország lemond Elzász-Lotharingiáról.

Ezzel szemben:

c) Németország visszakapja az összes gyarmatokat.

d) Franciaország lemond Madagaskárról és Indokínáról Németország javára.

e) Németország kereskedelme szabad kezét kap kelet felé.

f) Németország annektálhatja a Balti-tenger partján fekvő orosz tartományokat.

— Ezeket a feltételeket Károly tudomásul vette, de megkért, hogy Németország részére további engedményeket eszközöljek ki. Németország főként nagy kaucsukterületeket akar. A franciák erre kijelentették, hogy ebben az esetben a Belga-Kongo jöhetne tekintetbe.

— Miként látjuk, ezek a feltételek igen méltányosak voltak. Ugyanezen a nézetten volt IV. Károly is, éppen ezért utasította a monarchia berlini követét, Hohenlohe herceget, hogy a német kormányt informálja az entente javaslatairól. A német kormány hajlandó lett volna a javaslatot elfogadni, a katonai körök azonban élesen ellene szegültek és mivel az ő álláspontjuk győzedelmeskedett, Elzász-Lotharingián megbukott a békeakció. Ez igen nagy kár volt, mert abban az időben a központi hatalmak győztek az összes harcteréken, Anglia még reszkettet a buvárhajóktól. Clemenceau pedig még nem került uralomra Franciaországban. Nem sokkal később azonban ő vette át a francia kormányt és első teendője volt, hogy Károly békekísérleteit leleplezze.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszkéretet (hiányok, sérülések és határidő túllépések). Fogad d e. 10-12 óráig.
Vel. Becskerek, Etvasova u. 5.

Köszönetnyilvánítás.
Mindazoknak, kik felejthetetlen halottunk
Hadácsy József
elhalálása alkalmával a temetésen való megjelenésükkel és más uton részvétüket nyilvánították; de különösen az SHS. műhelyalkalmazottaknak, a vasutaszenekarnak és Hazai Malom alkalmazottainak ezuton monduk hálás köszönetet.
A gyászoló család.

Van szerencsem a tisztelt urnók szives tudomására hozni, hogy divatlapból rendelt izléses **előnyomdám** megérkezett. Kérem a t. urnók szives partfogását. Endlizéseket, monogramozást elfogadok. 2001
Özv. Theiszné Fehérné György, Temesvári-u. 13.

Eladó egy ház
Écskai-u. 3003. sz. alatt üzlethelyiséggel, lakással és mellékkeliséggel, vétel esetén azonnal beköltözhető.

Vitrea-táblaüveg
(szabadméretű és szalagok)
nagy mennyiségben viszontelárusítóknak igen olcsó áron eladó
Ivanitza Ferdinánd Károly
üveg-, porcellán-, tükör- és lámpakereskedésében 887
Veliki Becskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

I^a vöröshagyma
válogatott, kitűnő minőség, 50 kilótól fölfelé kilogrammonként
12 kor.
árban kapható 1991
„UNION“ Kereskedelmi R. T. Vel. Becskerek,
Kalvin utca 2. Telefon 343, 38, 295.

Vámolást
gyorsan, szakszerűen és kereskedői gondossággal végez
Lepedát Dusán a Bánát vámspediturje Vel. Kikindán és Zombolján.
Elegendő, ha a vámoláshoz szükséges okmányokat beküldi. Transzitalást, reexpediciót elintéző. Vámügyekben felvilágosítással szolgál. 1960
Leveleim: Lepadát Dusán, Vel. Kikinda.
Sürgőnycim: Lepadát Veliki Kikinda

Első Bánáti Makaróni és Tésztagyár Rt.

ajánlja

a legkitűnőbb bánáti lisztből készült gyártmányait, u. m.:

makaróni, spagetti, tidelini, tarhonya és mindenfajta leves-tésztaikat.

Telefon: iroda 271, gyáriroda 272.
Sürgőnycim: Makaróni.

Naponta frissen készült **teasüteményeket** és saját készítményű desszert-különlegességeket, bombon és cukorkákat ajánl 1988
Kovács Endre cukrászdája.

Eladó:

Két db 2 éves tenyészbika, két db 1 éves fajmangolica, 30 db zsiroshordó, 59 hl-es transport boroshordó és 33 méteres gumicső borszivattyúzáshoz.
Cim: Molnár Aladár Džombolj.

Teavajat

vesz minden mennyiségben

Richterovo Mljekarstvo

Zagreb, Tkalčićeva ul. 1.

1996
Ajánlatokat e címre kérünk mennyiség és ár megjelölésével.

Pénz-szekrény.

Egy 3-as és egy 4-es számú egyajtós pénzszekrény olcsón eladó. Megtekinthető

Ivanitza Ferdinánd Károly
üveg- és porcellánkereskedő
nél, Veliki Becskereken 1997

Velizar S. Paunović

rőfős- és divatárkereskedésének Aleksandrova (Fő) utca

nagyobb mennyiségű és legjobb minőségű rőfősárak érkeztek, melyeket míg a készlet tart, a legjutányosabb árban árusít ki.

Nagy választék

különösen francia és angol szövetekben férfiruhára és felöltőre, női utcai és utazókosztümöknek, továbbá Molinoban, grenadinban minden színben, markizet, panama, fullár, batiszt, zefir, szatén, lenvászon, ruhabelés, kendők, barchet, nyerselyem, krepdeszin, taft, gabardin, kangarn, elegáns asztal-terítők, szőnyegek stb.-ben.

Tekintse meg dusan felszerelt raktáramat és győződjék meg személyesen, hogy üzletemben találja a legjobb árut, a legnagyobb választékban és legolcsóbb áron!

Mintákat kívánatra vidékre küldök!

Rendeléseket vidékre utánvét mellett pontosan s gyorsan eszközölök

Legszolidabb bevásárlási forrás! Ritka alkalom!

Eladás nagyban és kicsinyben!